

## Take Ionescu - diplomatul și omul politic

Mihai D. NICOLAE

**Abstract:** The author made a profile of a personalities from the pantheon of Romanian politics, distinguished orator and senior European diplomat, who manifested plenary in the beginning of twentieth century, as a supporter of Romania participation to the great war of national wholeness to Entente side, member of Romanian emigration to the capitals of the West Europe where he pleaded the cause of unity Romanian, mediator of Balkan policy, promoter of the principle of collective security.

**Key words:** Unionist Federation, National Action, Romanian National Council for Unity, collective security.

Take Ionescu a fost unul dintre cei mai inflacarati militanti pentru angajarea Romaniei in razboi alaturi de Antanta, in anii neutralitatii, in vederea eliberarii Transilvaniei si desavarsirea dezideratului de realizare a unitatii statale a romanilor. In acest sens, impreuna cu gruparea antantista condusa de Nicolae Filipescu si cu reprezentantii transilvanenilor aflati in Romania, a format „*Federatia Unionista*” , fiind de asemenea si initiatorul „*Actiunii Nationale*”.

In anul 1918, in conditiile grele pentru Romania ale retragerii din Moldova si ale incheierii pacii separate cu Puterile Centrale, a plecat la Paris pentru a sustine interesele nationale. O data ajuns

la Paris, a fost ales din data de 3 octombrie 1918, presedintele Consiliului National pentru Unitatea Romanilor, recunoscut drept organ reprezentativ al romanilor de guvernele Italiei, Frantei, Marii Britanii si dincolo de ocean, de catre guvernul Statelor Unite ale Americii. In calitate de presedinte al acestui Consiliu National al Unitatii Romanilor, a desfasurat o vasta activitate pentru sustinerea de catre opinia publica si guvernele occidentale a unirii noastre nationale.

Avand un spirit vizionar, a intuit schimbari in sens democratic pe care le va suferi intreaga lume dupa razboi si a militat intens pentru orientarea politicii Romaniei in aceasta directie. Numit de Georges Clemenceau, atat de zgracit in laude, „marele european”, si-a asumat rolul, international recunoscut, in eforturile pentru asigurarea pacii intre popoare. Era o onesta recunoastere ca in domeniul politicii internationale, nici un roman pana la el nu a cucerit un nume asa de rasunator. Romania in care s-a nascut, s-a format si s-a manifestat pe taramul politicii si al diplomatiei, Take Ionescu, era o tara integrata, la nivelul elitelor cel putin, in Europa vremii. Bucurestiul constituia un centru de interes al diplomatiei internationale. Aici si-au inceput cariera, aici s-au facut remarcati si au fost consacratii pentru talentele lor de negociatori, aici au fost desemnati la post ani de zile inainte de a fi promovati in pozitii de inalta raspundere in tarile lor, oameni de stat care aveau sa-si inscrie numele, ca illustri diplomati in istoria continentului.

Pe toti acestia, Take Ionescu i-a cunoscut, i-a frecventat, a negociat cu ei, si i-a facut, pe unii dintre ei prieteni si, nu in ultimul rand, i-a elocut in elocvente marturii ale nivelului la care se gandea si se facea, odinioara, politica europeana in Romania.

Trebuie amintita stransa prietenie care l-a legat de o mare personalitate a vremii, Elefterios Venizelos, originar din insula Creta, arhitectul Greciei moderne. Nu pot fi trecute cu vederea stapanirea de sine, eleganta si demna ironie cu care si-a infruntat adversarii, precum baronul Banffy, prim-ministrul Ungariei sau indrazneala si puterea de convingere cu care a stiut sa pledeze cauza pacii in Balcani in fata liderului Junilor Turci, Talaat-Pasa. Ca un exemplu in acest sens este si remarcabila sa interventie in stingerea conflictului greco-turc dupa primul razboi balcanic. De asemenea, Take Ionescu a pledat pentru si a contribuit efectiv la rezolvarea printr-o solutie de compromis a conflictului dintre Romania si Serbia cu privire la stapanirea Banatului.

Referitor la respectiva problema, Ion I.C. Bratianu refuzase sa accepte o concesie in aceasta privinta, pretinzand executarea integrala a conventiei stabilite cu aliatii, in baza careia intrase in razboi si prin care i se fagaduse Romaniei intreg Banatul.

Conceptia omului de stat Take Ionescu privind semnificatia anagajarii Regatului Romaniei in Primul Razboi Mondial a fost expusa si dezvoltata argumentat in fata Regelui Carol I in ajunul Consiliului de Coroana la 3 august 1914. Primul Razboi Mondial avea sa modifice fata lumii intregi, declansand procesul democratizarii tuturor statelor europene, deschizand drumul constituirii tuturor popoarelor in formatiuni politice nationale de sine statatoare.

Romania era datoare, potrivit lui Take Ionescu, sa se inscrie in acest proces ireversibil, nu numai pentru a-si intregi fiinta nationala, dar si pentru a se integra, prin reforme sociale si politice, in noua ordine a lumii. Natiunea romana, spunea Take Ionescu, trebuia sa participe, cu eforturi si sacrificii proprii, la acel

razboi, pentru a dobandi satisfacerea aspiratiilor ei prin propriile merite, ca o legitima recunoastere a acestora si nu prin efectul unui act de caritate din partea Marilor Puteri. A ramane de partea Triplei Aliante, coalitia fortelor potrivnice innoirii la care se referea el insemna pentru Romania, a-si pierde sansele incadrarii in lumea care se prefigura in urmacastigarii razboiului de catre Antanta. Astfel, intrarea Romaniei in razboi alaturi de Antanta, a fost decisa de luciditatea si patriotismul oamenilor ei de stat, un Take Ionescu, la fel ca un Ion I.C. Bratianu, fiind factorii determinanti ai acestei Orientari.

Take Ionescu, mentor al lui Nicolae Titulescu, a fost socotit parintele politicii externe interbelice a Romaniei, vizand promovarea formulei de pace stabilite prin Tratatul de pace de la Versailles, afirmarea dreptului popoarelor la autodeterminare, egalitatea reala intre natiuni, promovarea principiilor democratice si liberale in care a crezut cu tarie, securitatea colectiva conceputa sub garantia Natiunilor Unite. Un merit deosebit l-a avut ca ministru al Afacerilor Straine, cand a facut parte din guvernul Averescu, intre anii 1920-1921, perfectand alianta cu Polonia si punand bazele Micii Intelegeri (Romania, Cehoslovacia, Iugoslavia), fiind unul dintre initiatorii si creatorii ei.

La fel ca alti oamnei politici romani ai vremii, Take Ionescu a fost in primul rand un practician al politicii, un om de actiune. Temperamentul sau realist, spiritul pragmatic l-au determinat sa vada in politica un fel de stiinta concreta exacta, apropiata de cea a ingineriei. „*Politica – sustinea el – daca seamana cu ceva, seamana mai mult cu mecanica; sa vada de ce energie sunt capabile; sa caute...sa gaseasca formula ca sa se poata misca inainte*”. Considerand politica o activitate serioasa, responsabila

care nu suporta superficialitatea, Take Ionescu declara: *„politica este ectiune si diletantismul este negarea oricarei actiuni”*.

Take Ionescu a fost cel dintre putinii oameni politici din tara noastra care fara a avea un nume cunoscut, avere, relatii de familie, areusit sa obtina succese fara precedent pe taram politic si sa influenteze evolutia curentelor si orientarile ideologice care s-au afirmat in plan politic la inceputul secolului XX.